

Til Energistyrelsen
Modtager:tele@ens.dk
CC: anl@ens.dk; chro@ens.dk
Journalnummer 2020 - 6701.

30/7/2020

Hørings svar fra Oplysningsforbundet May Day til Udkast af 28. maj 2020 til forslag til lov om ændring af lov om elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, lov om radiofrekvenser og forskellige andre love

1. Generelle bemærkninger

Som det første vil vi godt pointere, at vi er meget forundrede over den slagside, som lovforslaget har til fordel for industrien. Så at sige at regulering tager udgangspunkt i at strømligne, lette og på alle måder facilitere industriens muligheder for iværksættelse af samfundets fortsatte digitale udvikling ud fra den præmis, at det er det, samfundet ønsker og har behov for. Inden for de rammer defineres forbrugerrettigheder dermed udelukkende som retten til at modtage udbydernes tjenester, samt de "rettigheder" man som forbruger har, hvis en udbyder ikke leverer som lovet – og her har forbrugerne mange rettigheder. Til gengæld nævnes ikke noget om, hvordan forbrugerne skal benytte sig af deres fundamentale ret til at frasige sig de pågældende tjenester eller de mulige afledte konsekvenser. Dette er en stor fejl. I alle samfundsindretninger skal der som en grundlæggende menneskeret være udstukket muligheder for ikke at deltage, og der skal være plads til dem, der ikke vil være med, eller som vil leve på anden vis.

Lovforslaget lægger op til en samfundsændring af ganske alvorlig karakter. Som et minimum burde et projekt, der indebærer så væsentlige forandringer, lægges ud til befolkningen, blive grundigt analyseret og gennemdiskuteret med alle tilgængelige oplysninger og burde derpå udløse en folkeafstemning om, hvorvidt vi ønsker at leve i et sådant fuldautomatiseret og gennemdigitaliseret samfund. I det pågældende lovforslag kommer "maskinen" før mennesket i alle henseender. Arbejdsformer, processer og kommunikationsformer vil blive radikalt ændret og vil få en gennemgribende indflydelse på vores samfundsstruktur og levemåde. Den ændring har ingen del af befolkningen udtrykt ønske om, ej heller er noget parti gået til valg på den dagsorden, så i den forstand vil indførelse af loven være et demokratisk overgreb for ikke at tale om det uanstændige og uetiske i, at man udruller den digitale infrastruktur hen over hovedet på folk, som ikke kan undslippe den allestedsnærværende stråling og digitale overvågning.

Måske er det en attraktiv fremtidsvision for industrien, at AI skal styre hele vores tilværelse, men i vores optik er det en rædselsvision, hvor menneskeheden nedgraderes til digitale og konstant overvågede undersåtter.

2. Miljømæssige konsekvenser

I *Bemærkninger til lovforslaget pkt. 8, Klima- og miljømæssige konsekvenser* (s. 82) anføres følgende:

"Der vurderes ikke at være direkte klima- og miljømæssige konsekvenser af lovforslaget. Isoleret set vil lovforslagets overordnede sigte om at fremme udbredelse af telenet have indirekte klima- og miljømæssige konsekvenser ved at medvirke til øget strømforbrug til et udbygget telenet, adgangspunkter og datalagring. Det øgede strømforbrug vurderes at opvejes af øgede muligheder

for fjernarbejde, virtuelle møder og lignende, ligesom den øgede udbredelse og opgradering af elektroniske kommunikationsnet udgør en understøttende forudsætning for klima- og miljøtiltag på en lang række områder, herunder for smart styring og effektivisering af industrien, landbruget, transportsektoren, forsyningsvirksomheder og byer." (Vores fremhævning)

"Det vurderes ikke..." er et tyndt belæg og alt for lemfældige behandling af de mulige miljømæssige konsekvenser ved gennemførelse af lovforslaget, der indebærer udbredt radiofrekvent stråling dag og nat.

På hvilken baggrund er denne vurdering foretaget? Det oplyses ikke, og så vidt vi kan konstatere har der ikke været foretaget nogen form for miljømæssige forundersøgelser eller VVM-undersøgelser. Dette på trods af en meget klar lovgivning på området.

2.1 VVM-undersøgelse

Uddrag fra VVM-bekendtgørelse¹: § 1. Lovens formål [om VVM-undersøgelser] er at sikre et højt miljøbeskyttelsesniveau og at bidrage til integrationen af miljøhensyn under udarbejdelsen og vedtagelsen af planer og programmer og ved tilladelse til projekter med henblik på at fremme en bæredygtig udvikling, ved at der gennemføres en miljøvurdering af planer, programmer og projekter, som kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

Stk. 2. Formålet med en miljøvurdering er, at der under inddragelse af offentligheden tages hensyn til planers, programmers og projekters sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, herunder den biologiske mangfoldighed, befolkningen, menneskers sundhed, flora, fauna, jordbund, jordarealer, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, landskab, kulturarv, herunder kirker og deres omgivelser og arkitektonisk og arkæologisk arv, større menneske- og naturskabte katastroferisici og ulykker og ressourceeffektivitet og det indbyrdes forhold mellem disse faktorer.

Kilde: <https://www.retsinformation.dk/eli/ta/2018/1225>

Vores vurdering er, at iværksættelse af lovforslaget kan få væsentlig indvirkning på miljøet. Dette mener vi på baggrund af en del forskning, der allerede foreligger på området. Her nogle eksempler:

2.2 Dyr:

Overordnet kan om dyr henvises til f.eks. Alfonso Balmoris gennemgang af den videnskabelige litteratur i "*Electromagnetic pollution from phone masts. Effects on wildlife*".²

Her konklusionerne der vedrører både fugle, pattedyr og insekter:

"This literature review shows that pulsed telephony microwave radiation can produce effects especially on nervous, cardiovascular, immune and reproductive systems [111]:

- *Damage to the nervous system by altering electroencephalogram, changes in neural response or changes of the blood-brain barrier.*
- *Disruption of circadian rhythms (sleep-wake) by interfering with the pineal gland and hormonal imbalances.*
- *Changes in heart rate and blood pressure.*
- *Impairment of health and immunity towards pathogens, weakness, exhaustion, deterioration of plumage and growth problems.*
- *Problems in building the nest or impaired fertility, number of eggs, embryonic development,*

¹ BEKENDTGØRELSE AF LOV OM MILJØVURDERING AF PLANER OG PROGRAMMER OG AF KONKRETE PROJEKTER (VVM) Afsnit I, Formål, anvendelsesområde m.v. Kapitel 1, Formål

² Offentligt i det videnskabelige tidsskrift "*Pathophysiology*", 2009, vol. 16.

hatching percentage and survival of chickens.

- Genetic and developmental problems: problems of locomotion, partial albinism and melanism or promotion of tumors.

In the light of current knowledge there is enough evidence of serious effects from this technology to wildlife. For this reason precautionary measures should be developed, alongside environmental impact assessments prior to installation, and a ban on installation of phone masts in protected natural areas and in places where endangered species are present. Surveys should take place to objectively assess the severity of effects."

2.2.1 Fugle

Der findes en større mængde videnskabelige undersøgelser, som dokumenterer direkte skadevirkning eller risiko herfor på fugle (og følgelig også deres levesteder, hvis f.eks. en mast er placeret tilstrækkeligt nært). Her omtales et med den hvide stork:

Balmori (2005), "Possible Effects of Electromagnetic Fields from Phone Masts on a Population of White Stork (*Ciconia ciconia*)" ³

"Monitoring of a white stork population in Valladolid (Spain) in the vicinity of Cellular Phone Base Stations was carried out, with the objective of detecting possible effects.

*Birds are especially sensitive to the magnetic fields. The white stork (*Ciconia ciconia*) build their nests on pinnacles and other very high places with high electromagnetic contamination (exposed to the microwaves). Also, they usually live inside the urban environment, where the electromagnetic contamination is higher, and remain in the nest a lot of the time, for this reason the decrease on the brood can be a good biological indicator to detect the effects of these radiations. The results indicate a difference in total productivity but not in partial productivity between the near nests and those far from the antennae. This indicate the existence of nests without chicks, or the death of young in their first stages in the nests near cellsites (40% of nest without young, compared to 3.3% in nests further 300 m). The faithfulness of the white stork to nest sites can increase the effects of the microwaves.*

Den hvide stork er optaget på fuglebeskyttelsesdirektivets "bilag I" og hører således til de arter, for hvilke der skal træffes "særlige beskyttelsesforanstaltninger".

2.2.1.1 Fuglebeskyttelsesdirektivet

EU-direktivet "om beskyttelse af vilde fugle", kodificeret udgave af 30. november 2009, indeholder en række forpligtelser for EU-lande til at "træffe alle nødvendige foranstaltninger" til "beskyttelse" (herunder bevarelse) af fugle, deres æg, reder og levesteder, jf. art. 1.

Art. 1:

"1. Dette direktiv vedrører beskyttelse af alle de fuglearter, som i vild tilstand har deres naturlige ophold på medlemsstaternes område i Europa, hvor traktaten finder anvendelse. Det omhandler bevarelse, forvaltning og regulering af de pågældende arter og fastsætter regler for udnyttelse af de nævnte arter.

2. Dette direktiv gælder for fugle samt for deres æg, reder og levesteder."

Dette vil sige, at direktivbeskyttelsen omfatter enhver vild fugleart og deres levesteder.

Art. 2:

"Medlemsstaterne træffer alle nødvendige foranstaltninger til at opretholde eller tilpasse

³ Offentligt i det videnskabelige tidsskrift "Electromagnetic Biology and Medicine", 2005, vol. 24, pp. 109 – 119.

bestanden af samtlige de i artikel 1 omhandlede arter på et niveau, som især imødekommer økologiske, videnskabelige og kulturelle krav og samtidig tilgodeser økonomiske og rekreative hensyn."

Art. 3, stk. 1:

"Medlemsstaterne træffer ud fra de i artikel 2 omhandlede hensyn alle nødvendige foranstaltninger for at beskytte, opretholde eller genskabe tilstrækkeligt forskelligartede og vidtstrakte levesteder for alle de i artikel 1 omhandlede fuglearter."

Art. 2 giver medlemsstaterne en vis skønsmæssig beføjelse til, hvorledes art. 3 skal varetages, uanset det er klart udtrykt i art. 2, at de økonomiske hensyn ikke må være de mest tungtvejende.

Vi finder det meget bekymrende, at økonomiske hensyn vægtes så højt i det nuværende forslag, og at miljøhensyn fejles af bordet uden nogen form for forudgående undersøgelser.

Ud fra den tilgængelige forskning må vi konkludere, at indførelse af 5G-systemet og/eller en videreudvikling af 4G i områder, hvor fuglene har deres levesteder, vil udgøre en overtrædelse af EU's Fuglebeskyttelsesdirektiv.

2.2.2 Flagermus

Balmori (2009), "Electromagnetic pollution from phone masts. Effects on wildlife." ⁴

Side 4: "Electromagnetic radiation can exert an aversive behavioral response in bats. Bat activity is significantly reduced in habitats exposed to an electromagnetic field strength greater than 2 V/m. During a study in a free-tailed bat colony (*Tadarida teniotis*) the number of bats decreased when several phone masts were placed 80 m from the colony."

2.2.3 Insekter (bestøvere)

Lázaro et al (2016), "Electromagnetic radiation of mobile telecommunication antennas affects the abundance and composition of wild pollinators." ⁵

Konklusion:

"Electromagnetic radiation from telecommunication antennas affected the abundance and composition of wild pollinators in natural habitats... Pollinators and their host plants constitute pollination networks. Although the architecture of these mutualistic networks can increase the capacity of pollinator populations to persist under harsh conditions, once a tipping point in human-induced environmental change is reached, pollinator populations may collapse simultaneously (Lever et al. 2014). Therefore, these changes in the composition of pollinator communities associated with electromagnetic smog may have important ecological and economic impacts on the pollination service that could significantly affect the maintenance of wild plant diversity, crop production and human welfare."

Studiet viser således en sammenhæng mellem stråling fra mobilmaster og antallet af (flyvende) insekter. S sammensætningen af bestøvere må anses for et vigtigt økologisk element og vigtig økonomisk parameter for produktion af afgrøder, menneskets velfærd samt for biodiversiteten generelt. Opsætning af yderligere radiofrekvent strålebaseret udstyr kan vise sig at have fatale konsekvenser for livet på jorden, som vi kender det, og igen må vi opfordre til mange flere undersøgelser, før naturen kastes ud i et så omfattende eksperiment.

⁴ Offentligt i det videnskabelige tidsskrift "Pathopsychology", 2009,

⁵ Offentligt i det videnskabelige tidsskrift "Journal of Insect Conservation", 2016, vol. 20, nr. 2, pp. 315 – 324.

2.2.4 Træer

Waldman et al (2016), "Radiofrequency radiation injures trees around mobile phone base stations."

Side 554 – 555 (resumé):

"... detailed long-term (2006-2015) field monitoring study was performed in the cities of Bamberg and Hallstadt (Germany). During monitoring, observations and photographic recordings of unusual or unexplainable tree damage were taken, alongside the measurement of electromagnetic radiation. In 2015 measurements of RF-EMF (Radiofrequency Electromagnetic Fields) were carried out. A polygon spanning both cities was chosen as the study site, where 144 measurements of the radiofrequency of electromagnetic fields were taken at a height of 1.5 m in streets and parks at different locations."

...

"The measurements of all trees revealed significant differences between the damaged side facing a phone mast and the opposite side, as well as differences between the exposed side of damaged trees and all other groups of trees in both sides. Thus, we found that side differences in measured values of power flux density corresponded to side differences in damage. The 30 selected trees in low radiation areas (no visual contact to any phonemast and power flux density under $50\mu\text{W}/\text{m}^2$) showed no damage. Statistical analysis demonstrated that electromagnetic radiation from mobile phone masts is harmful for trees. These results are consistent with the fact that damage afflicted on trees by mobile phone towers usually start on one side, extending to the whole tree over time.

Dette fænomen kan i stadig større grad observeres overalt i landskabet.

Stråleramte træer med de typiske afpillede grene på den side, hvor strålingen rammer.

2.2.5 Planter

Malka Halgamuge (2017), "Review: Weak radiofrequency radiation exposure from mobile phone radiation on plants"⁶

Side 213 (resumé):

"Subject and methods: In this study, we performed an analysis of the data extracted from the 45 peer-reviewed scientific publications (1996–2016) describing 169 experimental observations to detect the physiological and morphological changes in plants due to the nonthermal RF-EMF effects from mobile phone radiation. Twenty-nine different species of plants were considered in this work. Results: Our analysis demonstrates that the data from a substantial amount of the studies on RF-EMFs from mobile phones show physiological and/or morphological effects (89.9%, $p < 0.001$). Additionally, our analysis of the results from these reported studies demonstrates that the maize, roselle, pea, fenugreek, duckweeds, tomato, onions and mungbean plants seem to be very sensitive to RF-EMFs. Our findings also suggest that plants seem to be more responsive to certain frequencies, especially the frequencies between (i) 800 and 1500 MHz ($p < 0.0001$), (ii) 1500 and 2400 MHz ($p < 0.0001$) and (iii) 3500 75 and 8000 MHz ($p = 0.0161$)."

2.3 Århuskonventionen⁷

Århus-konventionen af 25. juni 1998 om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet

Ifølge Århus-konventionen har alle bestemte rettigheder i forhold til miljø.

Parterne, (der har indgået aftalen):

“...*bekræfter* behovet for at beskytte, bevare og forbedre miljøets tilstand og sikre en miljømæssig forsvarlig og bæredygtig udvikling,

... *erkender*, at tilstrækkelig beskyttelse af miljøet er essentielt for at mennesker trives og nyder de grundlæggende menneskerettigheder, herunder retten til selve livet,

... *erkender også*, at enhver person har ret til at leve i et miljø, der er passende for hans eller hendes sundhed og trivsel og pligt til, både enkeltvis og i forening med andre, at beskytte og forbedre miljøet til gavn for nulevende og kommende generationer...”

... *vurderer*, at enhver, for at kunne nyde godt af denne rettighed og kunne leve op til denne forpligtelse, skal have adgang til information, have ret til at deltage i beslutningsprocesser og have adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet, og som erkender, at borgere kan have behov for assistance til at bruge deres rettigheder,

Ovenstående principper er med det pågældende lovforslag ikke blevet overholdt. Borgerne har ikke deltaget i nogen form for beslutningsproces, og vi må derfor kræve, at lovforslaget sættes i bero, indtil befolkningen har haft mulighed for efter grundig oplysning og offentlig debat at tage stilling til, om de ønsker denne digitale virkelighed for dem selv og kommende generationer.

2.4. Delkonklusion

Allerede på nuværende tidspunkt kan det ud fra den foreliggende forskning konkluderes, at der er og vil komme adskillige miljømæssige konsekvenser af udrulning af endnu mere radiofrekvent stråling i miljøet. Et lovgrundlag, der har som præmis, at "Der vurderes ikke at være direkte ...

⁶ Offentligt i det videnskabelige tidsskrift "ELECTROMAGNETIC BIOLOGY AND MEDICINE", 2017, vol. 36, nr. 2, pp. 213 – 235.

⁷ Kilde: <https://www.retsinformation.dk/eli/lte/2003/10>

miljø-mæssige konsekvenser af lovforslaget," er dermed ubrugeligt, og lovforslaget bør trækkes tilbage.

3. Menneskers helbred

I lovforslaget anføres følgende:

"I forhold til helbredsmæssige forhold i forbindelse med anvendelse af radiofrekvenser i trådløse kommunikationsnet er det myndighedernes sundhedsfaglige vurdering, at der ikke er grund til at antage, at der skulle være en sundhedsrisiko, herunder ved fremkomsten af de nye 5G-mobilnet." (side 82)

Hvis man undersøger den tilgængelige forskning, er der i høj grad grund til at antage, at 5G-mobilnettet udgør en sundhedsrisiko. Den sundhedsfaglige vurdering i lovforslaget udgør en falsk tryghed. Her nogle studier, der beskriver temmelig alvorlige helbredsskader:

1) Undersøgelse der viser, at elektromagnetisk stråling fra en bærbar WiFi-router reducerer bevægelsehastighed og øger dødeligheden for menneskers sædceller.

Kilde: https://www.nzherald.co.nz/health/news/article.cfm?c_id=204&objectid=12226105

2) "Biological Effect of Millimeter Waves", et russisk studie af mikrobølger, som blev frigivet af CIA i 2012, konkluderede: Morphological, functional and biochemical studies conducted in humans and animals revealed that millimeter wave caused changes in the body manifested in structural alterations in the skin and internal organs, qualitative and quantitative changes of the blood and bone marrow composition and changes of the conditioned reflex activity, tissue respiration, activity of enzymes participating in the process of tissue respiration and nucleic metabolism" ([Zalyubovskaya, 1977](#)).

Kilde: <https://ehtrust.org/wp-content/uploads/Zalyubovskaya-Declassif-by-CIA-1977-biol-eff-mm-waves-1.pdf>

3) Radiostråling øger risiko for hoved- og hjernesvulster:

Kilde: www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/23261330

4) Radiostråling skader frugtbarhed og reproduktion:

Kilde: www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6240172/

5) Radiostråling forstyrrer søvnen

Kilde: www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/8821374/

6) Radiostråling fra mobiltelefon forstyrrer menneskelige stamceller

Kilde: www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/20064781

4. Grænseværdier

Fra Lovforslaget: "I lovgivningen om radioudstyr er der fastsat regler om, at radioudstyr skal være konstrueret, så det sikrer menneskers sundhed. Det betyder, at antenner og mobiltelefoner m.v., herunder til 5G-net, skal følge de samme fælleseuropæiske grænseværdier som alt andet udstyr til brug for telekommunikation. Myndighederne er i løbende i dialog med teleselskaberne for at sikre at grænseværdierne overholdes, ligesom myndighederne følger med i relevante forsøg på området, så der kan indhentes yderligere viden og erfaring om strålingsniveauerne." (side 82)

EU og Sundhedsstyrelsen anvender grænseværdier som anbefalet af ICNIRP (The International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection, <https://www.icnirp.org/>) Senest opdaterede grænseværdier er fra 2020.

Grænseværdierne er baseret på termisk opvarmning o.l. kortsigtede og umiddelbare effekter, mens en række af de ovenfor nævnte forskningsresultater dokumenterer, at radiofrekvent elektromagnetisk stråling er skadeligt uden termisk opvarmning.

ICNIRP omtaler "health effects" som opvarmning af kroppen med 1 grad celsius, men tager ikke hensyn til andre biologiske effekter. ICNIRP's konklusion om, at der med de gældende grænseværdier ikke er bevis for helbredsrisiko inkl. cancer stemmer ikke overens med IARC's klassificering af radiofrekvent elektromagnetisk stråling som et 2B carcinogen. ICNIRP tager ikke hensyn til følsomme individer, som fostre eller folk med elektrohypersensitivitet. ICNIRP tager ikke hensyn til forskning, der viser oxidativt stress, der kan føre til adskillige helbredsproblemer.

PhD, prof.emeritus i biokemi og Basic Medical Sciences, Martin L. Pall: ⁸

"Effects occur at approximately 100,000 times below allowable levels and the basic structure of the safety guidelines is shown to be deeply flawed. The safety guidelines ignore demonstrated biological heterogeneity and established biological mechanisms. Even the physics underlying the safety guidelines is shown to be flawed. Pulsed EMFs are in most cases much more biologically active than are non-pulsed EMFs of the same average intensity, but pulsations are ignored in the safety guidelines despite the fact that almost all of our current exposures are highly pulsed."

Vi må denne baggrund konkludere, at vi ikke kan have tillid til de grænseværdier, der foreslås af ICNIRP, og som bruges af EU's myndigheder. Forskningen modsiger dem. Der ser dermed ud til at være betydelig usikkerhed om, hvad der er sikre strålingsniveauer, og de grænseværdier, der er sat af ICNIRP, er så høje, at det svarer til at sætte fartgrænsen til 1000 km i timen, så ingen trafikant nogensinde vil overtræde loven. Dette er uvidenskabeligt og uacceptabelt. I lyset af denne usikkerhed og med udgangspunkt i Benevento Resolutionen opfordrer vi til, at lovforslaget anvender EU's forsigtighedsprincip til fastsættelse af de strålingsniveauer, vi udsættes for, og kommer med anbefalinger til lavere strålingsniveauer.

5. Benevento Resolution⁹ og forsigtighedsprincippet

Den Internationale Kommission for Elektromagnetisk Sikkerhed (ICEMS) afholdt en international konference med titlen "*The Precautionary EMF Approach: Rationale, Legislation and Implementation*" (*Forsigtighedsprincippet som EMF-tilgang: Begrundelse, lovgivning og gennemførelse*), som blev arrangeret af byen Benevento, Italien, den 22., 23. og 24. februar 2006. Mødet blev dedikeret til W. Ross Adey, MD (1922-2004). Forskerne på konferencen godkendte og udvidede Catania-resolutionen fra 2002 og vedtog, at:

1. More evidence has accumulated suggesting that there are adverse health effects from occupational and public exposures to electric, magnetic and electromagnetic fields, or EMF, at current exposure levels. What is needed, but not yet realized, is a comprehensive, independent and transparent examination of the evidence pointing to this emerging, potential public health issue.
2. Resources for such an assessment are grossly inadequate despite the explosive growth of technologies for wireless communications as well as the huge ongoing investment in power transmission.
3. There is evidence that present sources of funding bias the analysis and interpretation of research findings towards rejection of evidence of possible public health risks.
4. Arguments that weak (low intensity) EMF cannot affect biological systems do not represent the current spectrum of scientific opinion.

⁸ <file:///C:/Users/Charlotte/Downloads/RF%20Safety%20Guidelines%20Fraud2%20Pall%205-23-2019.pdf>

⁹ http://www.icems.eu/benevento_resolution.htm

5. Based on our review of the science, biological effects can occur from exposures to both extremely low frequency fields (ELF EMF) and radiation frequency fields (RF **EMF**). Epidemiological and *in vivo* as well as *in vitro* experimental evidence demonstrates that exposure to some ELF EMF can increase cancer risk in children and induce other health problems in both children and adults. Further, there is accumulating epidemiological evidence indicating an increased brain tumor risk from long term use of mobile phones, the first RF EMF that has started to be comprehensively studied. Epidemiological and laboratory studies that show increased risks for cancers and other diseases from occupational exposures to EMF cannot be ignored. Laboratory studies on cancers and other diseases have reported that hypersensitivity to EMF may be due in part to a genetic predisposition.
6. We encourage governments to adopt a framework of guidelines for public and occupational EMF exposure that reflect the Precautionary Principle -- as some nations have already done. Precautionary strategies should be based on design and performance standards and may not necessarily define numerical thresholds because such thresholds may erroneously be interpreted as levels below which no adverse effect can occur. These strategies should include:
 - 6.1 Promote alternatives to wireless communication systems, e.g., use of fiber optics and coaxial cables; design cellular phones that meet safer performance specifications, including radiating away from the head; preserve existing land line phone networks; place power lines underground in the vicinity of populated areas, only siting them in residential neighborhoods as a last resort;
 - 6.2 Inform the population of the potential risks of cell phone and cordless phone use. Advise consumers to limit wireless calls and use a land line for long conversations.
 - 6.3 Limit cell phone and cordless phone use by young children and teenagers to the lowest possible level and urgently ban telecom companies from marketing to them.
 - 6.4 Require manufacturers to supply hands-free kits (via speaker phones or ear phones), with each cell phone and cordless phone.
 - 6.5 Protect workers from EMF generating equipment, through access restrictions and EMF shielding of both individuals and physical structures.
 - 6.6 Plan communications antenna and tower locations to minimize human exposure. Register mobile phone base stations with local planning agencies and use computer mapping technology to inform the public on possible exposures. Proposals for city-wide wireless access systems (e.g. Wi-Fi, WIMAX, broadband over cable or power-line or equivalent technologies) should require public review of potential EMF exposure and, if installed, municipalities should ensure this information is available to all and updated on a timely basis.
 - 6.7 Designate wireless-free zones in cities, in public buildings (schools, hospitals, residential areas) and, on public transit, to permit access by persons who are hypersensitive to EMF.

6. Endelig konklusion

Med henvisning til den omtalte forskning, problematikken om manglende miljø- og VVM-undersøgelser og de utroværdige grænseværdier opfordrer vi til, at følgende ændres vedr. lovforslaget:

1. At hele lovkomplekset og udrulning af ny digital infrastruktur stilles i bero, indtil følgende tiltag er gennemført:

- Offentlig investering i og igangsættelse af undersøgelser, der belyser alle sundhedsaspekter for mennesker, dyr og planter, udført af uafhængige forskere og videnskabsfolk, der ikke har nogen interessekonflikter i forhold til nogen institution, myndighed eller industri.
- Indførelse af krav i loven om, at der skal laves VVM-undersøgelser for hvert område, inden der gives tilladelse til opsætning af digital infrastruktur.
- Vedtagelse af biologiske grænseværdier, som beror på biologisk testning og på forskning, der påviser biologiske reaktioner langt under de nuværende anvendte grænseværdier. Værdierne skal indskrives i loven om digital infrastruktur.
- Indførelse af krav i loven om overvågning af beskyttet natur samt dyre- og planteliv med henblik på at observere og klarlægge påvirkningen fra radiofrekvent elektromagnetisk stråling.
- Fastsættelse af bestemmelser om, hvem der skal betale for skader på naturen og på folkesundheden samt skaderne for fødevarereproducenterne for mistet fortjeneste på grund af tab af bestøvende insekter og andre vitale arter i fødekæderne som følge af elektromagnetisk stråling.
- Krav i loven om at bevisbyrden lægges hos industrien. Industrien skal sikre, at anvendelsen af enhver teknologi med elektromagnetisk stråling ikke er skadelig for mennesker, dyr eller planter, og hvis det modsatte er tilfældet, skal den betale erstatning.
- Etablering af genbanker, der vil kunne muliggøre genetablering af planter og dyrearter, der er ved at gå tabt.
- Brug af forsigtighedsprincippet som det bærende element i lovgivning om digital infrastruktur som beskrevet i Benevento Resolutionen.
- Fastsættelse af lovgivning, der kan sikre, at borgere kan leve og færdes i et strålingsfrit rum, hvis de ønsker det.

Venlig hilsen

Charlotte Ryø
pva.
bestyrelsen i
Oplysningsforbundet May Day
www.mayday-info.dk

Kilde: RESPONSUM om hvorvidt det vil være i strid med menneske- og miljøretlige regler at etablere 5G-systemet i Danmark. Advokat Christian F. Jensen (L)
<https://www.mayday-info.dk/wp-content/uploads/2019/05/Responsum-endelig-udgave-brevhoved-med-bilag-1.pdf>